

Forfatter: Helsted, Edvard Mads Ebbe

Titel: BREV TIL: Gade, Niels Wilhelm FRA: Helsted, Edvard Mads Ebbe (1843-11-30)

Citation: Helsted, Edvard Mads Ebbe: "BREV TIL: Gade, Niels Wilhelm FRA: Helsted, Edvard Mads Ebbe (1843-11-30)", i *Niels W. Gade - Optegnelser og Breve*, Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn), s. 63. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001988775-000-shoot-L0019887750000015.pdf> (tilgået 16. maj 2024)

Anvendt udgave: Niels W. Gade - Optegnelser og Breve

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Den 30te November 1843.

Kjære Ven!

Ogsaa jeg skulde dog ved denne Leilighed sige Dig et Par Ord, og helst om Symphonien naturligviis. Men da Carl er kommen mig i Forkjøbet hermed, vilde det være rigtigst, om jeg valgte et andet Thema. Beslutte mig hertil, kan jeg dog ikke, da jeg sidder inde med adskilligt vedrørende Opførelsen og Prøverne, der nok kunde interessere Dig. Hvad jeg herom har at fortælle, brænder mig for stærkt paa Tungen til, at jeg skulde kunne tie dermed. Derfor bort med Betænelighederne! Jeg holder mig til min første Idee og skriver Dig en Symphonie i Ord uden Toner, betitlet „Wahrheit ohne Dichtung“.s. 64Tag dette for Introductionen dertil og følg mig saa gennem „første Allegro“, en

Allegro furioso assai.

Hør nu efter! Den begynder saaledes: „Das war eine grausame Salbe. Die ganze Symphonie auf ein Mal ruinirt! “ Saaledes Opførelsen — omtrent da. Angaaende Prøverne har jeg først at melde, at jeg, mit Løfte tro, var tilstede ved dem alle, d. v. s. ved dem alle to. Men da „Der Herr Professor“ i de Dage ikke var til at komme nær, fordi Opførelsen af „Des Adlers Horst“ paa Grund af Madam Rungs Sygdom var udsat paa ubestemt Tid, maatte jeg med mine Anmærkninger henvende mig til Wexschall, der saa godt han forstod dem, rapporterede dem til G., der nok heller ikke forstod dem. Han raabte som sædvanlig, fornemmelig paa cresc. piano og forte, uden at tage det videre nøie med Forskjellen paa p. og p, cresc. og cresc., som f. Ex. ved de to Steder (i Slutningen af Introductionen) for Blæsere alene, hvor den tilsigtede Virkning jo kun kan opnaaes, ved at det foreskrevne udføres svagt svulmende, og derpaa ligesom dører hen. Her fandt han sig i, at man tog saa grovt paa det, at Resultatet noget nær blev et jamrende eller miauvende Hyl. At et Crescendo her var foreskrevet, fik man jo at vide, men hvor blev Poesien af? Ja, den blev i Partituret! — I Scherzoen blev den med Meno Allegro betegnede A-Moll-Sætning taget mindst to Ganges. 65saa langsomt, som Tempoet forud. Naturligviis varede det en kvalfuld lang Tid inden Violinerne traadte ind, og da de saa endelig kom, lod han dem, uden at gjøre en eneste Bemærkning, spille Stedet saaledes:

Hvad siger Du til disse Accenter? Vidne de ikke om en grundfalsk Opfattelse? Jeg fløi naturligviis strax hen til W. og sagde ham, at dette ikke kunde gaa an, men det blev desuagtet ikke anderledes. Tempoet derimod, blev ved den næste Prøve temmelig rigtig grebet. Her:

blæste Basunerne saaledes:

men belært af Erfaringen henvendte jeg mig dennegang til Basunisterne selv, og det hjalp. — Adagioen gik bedst og i det hele taget ret godt. Derimod kunde jeg ikke finde, at Opfattelsen af det sidste Stykke var overeensstemmende med, hvad der tydeligt nok er at læse imellem Noderne. I Midten blev intet poco meno anbragt, hvilket Du, saavidt jeg erindrer, altid gjorde, naar Du spillede Finalen for mig. Jeg mener her:

s. 66Og denne Melodie:

blev liret rask af, uden Spor af det vægtige og djærve Foredrag, som Stedet fordrer for at kunne gjøre sin Virkning. Den rette Forstaaelse savnedes helt igjennem! — Ved Opførelsen skete det Uheld, at Introductionens allerførste Tact gik i Skudderudder. Bratscher og Celloer vare uenige, og saa gik det omtrent saaledes:

Du kan tro, det krøb i mig! — Scherzoens Meno-Allegro-Tempo var rigtigt; men Violinerne holdt trofast ved at accentuere falsk. — Andante-grazioso-Melodien blev mindre heldig udført; Kretschmer syntes at mangle „Veir“ den Aften. Tonerne legede af og til „Skjul“ med ham og gjemte sig i Oboen, f. Ex.:

Finalen gik uden Feil og fik sit Molto-Allegro-Tempo; men det foreskrevne con fuoco sporedes ikke. Der var ingen Begeistring; det var, som om man skyndte sig for at blive færdig. — Som Du ser, kjære Ven, fik Din Symphonie ikke en Udførelse, der var, som den burde være, og kunde have været, dersom ens. 67virkelig Indstudering havde fundet Sted. Solid var den, correct efter Noderne, saadan „lige ud ad Landeveien“ følgelig ikke just poetisk beaandet. Men i Dine fire Phantasibilleder er der virkelig formegen ægte Poesi (om Forladelse!) til, at en aandløs Udførelse skulde kunne stænge den ude. Dette skete da heller ikke. Den saa sikkert og smukt trufne danske Folkesangstone, der gaaer gennem det Hele, holdt os alle fangen, den greb virkelig Publicum. Dog nu til hvad der videre hændte ved Prøverne!

Scherzo.

Jeg henvender mig (ved den første Prøve paa Syngeskolen) i al Ærbødighed til G. og beder om Tilladelse til at staa ved Siden af ham, for at kigge lidt i Partituret, medens der spilles. Herpaa svarer han: „Ja, meget gjerne! Men tag Deres Næse ivare, for jeg feget saameget med Armene“.

Nielsen (Instructeuren), der staaer udenfor, fordi det støier ham fonneget indenfor i det lille Rum, aabner pludselig midt under Spillet Døren paa Klem, stikker Hovedet ind, faaer Øie paa mig og siger med et af

Overenthousiasme straalende Ansigt: „Gud, hvor det er deiligt! “ hvorpaa Hovedet hurtigt forsvinder bag den lukkede Dør. — Braunstein, ivrig beskjæftiget med at stemme Paukerne, overraskes ved at høre Tegnet til at begynde Finalen, seer i sin Befippelse hverken det foreskrevne Molto-Allegro eller Taktstokkens Bevægelse, og slaaer saa, s. 68 sikkert og con gran gravità sin indledende Solo i Molto-Adagio-Tempo, saaledes:

Hele Personalet bryder ud i Latter, G. springer op og raaber ivrig: „Nein doch! Hören Sie en Mal Herr Braunstein, so (han sætter sig og slaaer heftigt i Claveret):

so musz es seyn! “ Det var dog altid en lille Opmuntring.

Intermezzo sentimentale.

Under F-Dur-Stykket vender W. sig hvert Øieblik om til mig, og giver mimisk sin Syvendehimmel-Henrykkelse tilkjende ved et sødligt Smil, accompaneret af løftede Skuldre.

Finale.

Presto con disperazione.

Ved den sidste Prøve (paa Hoftheatret) blev Symphonien spillet „lige igjennem“, knapt med lidt Standsning imellem Afdelingerne. Nu, tænkte jeg, tager han da vel de enkelte usikkre Steder for. Men nei! Et Stykke af „Comte d’Ory“ skulde prøves, og prøves to Gange. Dette var mig for meget. Fuld af Forbitrelse foer jeg ud af Salen og var, inden jeg ret vidste af det, hjemme paa Quisten is. 69 Viingaardsstræde, hvor de mange kjære gamle Minder snart fik Bugt med det oprørte Sind.

Fine.

Hermed sat Punctum for Symphonie og Brev. Levvel! Tænk undertiden paa Din tro Ven og Kunstbroder.

EDUARD HELSTED.